

2020

Internkontroll

LANDBASERT OPPDRETT FISKÅ

BRØDRENE NORDBØ AS | Indre Fiskå, 4120 Tau

Innhold

Hensikt og bakgrunn.....	2
Lover og forskrifter	2
Mål og planlegging	3
Organisering	4
Kompetanse og ferdigheter.....	5
Risikokartlegging og handlingsplan/beredskapsplan	5
Forbedringsarbeid	6
Revisjon av IK-system	7
Dokumenter	7

Hensikt og bakgrunn

Det kreves at det legges ved IK-system til søknad om etablering av landbasert oppdrett på Fiskå (ref. uttalelse fra Mattilsynet). IK-systemet som er beskrevet her, dekker viktige forhold blant annet knyttet til fiskevelferd.

IK-systemet er et levende system som vil revideres med bakgrunn i erfaringer fra drift og ny kunnskap i næringen.

Hensikten med systematisk IK – Akvakulturarbeid (IK-Akva) /IK HMS er å sikre forsvarlig drift og systematisk forbedring. IK-systemet skal bidra til at virksomheten opererer i tråd med regelverket og at rutiner og prosedyrer tilpasses og oppdateres i henhold til bedriftens utvikling og krav gitt i lover og forskrifter.

Myndighetskrav i gjeldende regelverk er minimumskrav (se kapittel «Lover og forskrifter»).

For å få til en levende internkontroll er det nødvendig med godt samarbeid og god kommunikasjon mellom ulike nivåer i bedriften. Med hensyn til fiskevelferd er det avgjørende at de som håndterer fisken, kjenner til rutiner og prosedyrer, vannmiljøparametere som gjelder for å oppnå best mulig produksjon. På områder med høy risiko for regelverksbrudd vil skriftlig informasjon og retningslinjer hjelpe de ansatte til å sikre forsvarlig fiskevelferd.

Lover og forskrifter

Kvalitetsleder er ansvarlig for å sikre at prosedyrer og rutiner tilfredsstiller de gitte kravene. Alle ansatte som håndterer fisk, skal vite hvor de finner gjeldende lover og forskrifter som er relevant for landbasert akvakultur. Disse skal oppbevares lett tilgjengelig i perm¹.

Oversikt over lover og forskrifter finnes under. Ikke alle av de nevnte er gjeldende for landbasert oppdrett. Den enkelte ansatte plikter å holde seg oppdatert på innhold og endringer.

IK - Akvakultur omfattes av disse av følgende lover og forskrifter:

- Krav til dyrehelse og dyrevelferd
- Forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk
- Laksetildelingsforskriften
- Forskrift om interkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen (IK-Akvakultur)
- Lov om dyrevelferd
- Matloven
- Forskrift om drift av akvakulturanlegg (Akvakulturforskriften)
- Forskrift om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet
- Forskrift om vaksinasjon av husdyr, vilt, fisk og andre akvatiske dyr
- Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg
- Forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr
- Forskrift om transport av akvakulturdyr
- Omsetnings- og sykdomsforskriften

¹ Gjeldende/sist oppdaterte utgave av lover og forskrifter finnes på www.lovdata.no.

- Forskrift om godkjenning og bruk av desinfeksjonsmidler i akvakulturanlegg og transportenheter

Forurensning:

- Avfallsforskriften
- Forskrift om animalske biprodukter
- Forskrift om klassifisering og merking av farlige kjemikalier
- Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier
- Forurensningsforskriften
- Forurensningsloven

Miljø og helse:

- Forskrift om miljørettet helsevern

Arbeidsmiljø:

- Arbeidsmiljøloven
- Forskrift om internkontroll (Internkontrollforskriften)
- Forskrift om bruk av arbeidsutstyr
- Forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen
- Forskrift om høytrykksspyling
- Forskrift om maskiner
- Forskrift om sikkerhetsmerking
- Forskrift om tungt og ensformig arbeid
- Forskrift om vern mot støy
- Kjemikalieforskriften
- Stoffkartotekforskriften

Brann- og eksplosjonsvern:

- Brann- og eksplosjonsvern
- Forskrift om brannforebyggende arbeid og tilsyn

Tilsynsmyndigheter:

- Mattilsynet
- Fiskeridirektoratet
- Arbeidstilsynet

Oversikt over de mest aktuelle lover og forskrifter skal finnes i papirformat og lett tilgjengelig i perm.

Mål og planlegging

Overordnet mål for IK-systemet er å sikre god dyrevelferd, minst mulig påvirkning på ytre miljø og et trygt og godt miljø for bedriftens ansatte.

IK-systemet revideres ved vesentlige endringer i lover og forskrifter, nye erfaringer og i forbindelse med årlig gjennomgang. Ved revisjon av IK-systemet skal representanter for de ansatte involveres, og endringer skal kommuniseres tydelig til alle operatører.

Målsetting første driftsår er:

1. Dødelighet på nivå eller bedre enn gjennomsnitt for landbasert oppdrett av postsmolt.
2. Aktiv bruk og dokumentasjon av velferdsindikatorer for å identifisere tidlige tegn på svekket dyrevelferd og for å identifisere forbedringstiltak.
3. Alle ansatte som håndterer levende fisk, skal minimum ha tatt kurs/opplæring som kreves i henhold til lover og forskrifter.
4. Arbeid med optimalisering av driftsrutiner/prosedyrer.
5. Etablere kompetanseplan
6. Ingen rømming fra anlegget.

I tillegg skal bedriften arbeide aktivt for et godt og trygt arbeidsmiljø. Alle ansatte skal bidra på en positiv måte til at målene oppnås.

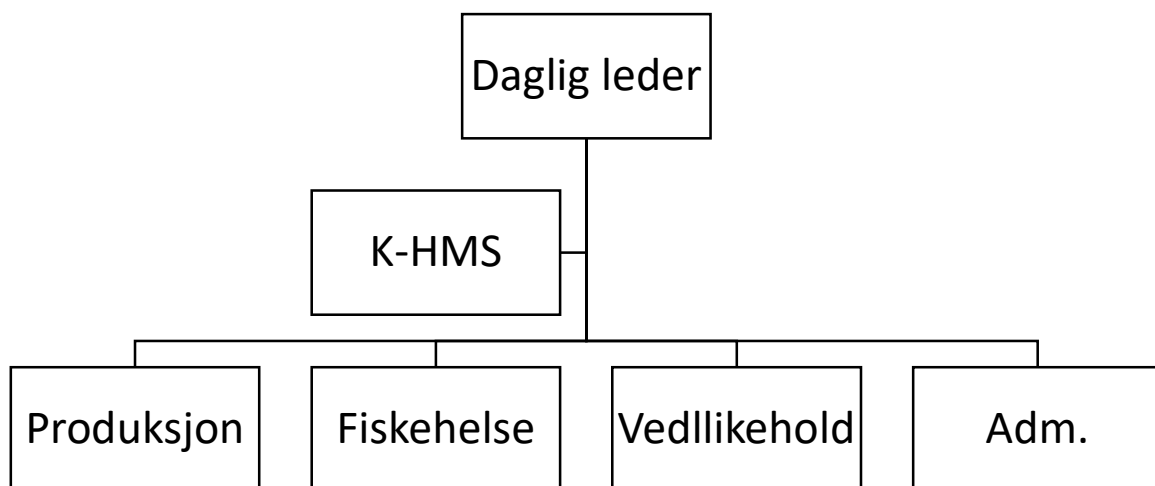
Ved årlig revisjon settes nye mål for neste år (se kapittel «Revisjon av IK-system»).

Organisering

Daglig leder har overordnet ansvar for at bedriften følger de gjeldende lover og forskrifter med hensyn til dyrevelferd, påvirkning på ytre miljø, samt helse, miljø og sikkerhet for de ansatte.

Kvalitetsleder er ansvarlig for å opprettholde et levende og oppdatert internkontrollsystem. I forbindelse med dyrevelferd skal Kvalitetsleder rådføre seg med bedriftens Fiskehelsespesialist (veterinær/fiskehelsebiolog). Kvalitetsleder rapporterer til Daglig Leder/Produksjonssjef.

Produksjonsledelse er ansvarlig for at kompetansen i bedriften er på et tilfredsstillende nivå, mens operatører er ansvarlig for å holde seg oppdatert med hensyn til krav stilt i lover og forskrifter. Organisasjonskart er vist i figuren under.

Organisjonskart..

Kompetanse og ferdigheter

For å realisere bedriftens mål, må alle ansatte ha tilstrekkelig kompetanse og ferdigheter knyttet til landbasert produksjon av fisk. De må ha kunnskap om fiskebiologi, hva som skal til for å unngå sykdom i anlegget, hvordan anlegget opereres, samt lover og forskrifter.

Både matloven, dyrevelferdsloven, akvakulturloven og forskriftene til disse stiller krav om nødvendig faglig kompetanse. Akvakulturdriftsforskriftens § 6 stiller eksempelvis detaljkrav til formell utdanning for driftsansvarlig på akvakulturanlegg².

Bedriftens ledere skal sikre at det er nok arbeidskraft, at de ansatte har nødvendig formell kompetanse, at relevant opplæring blir gitt og at kunnskapen holdes oppdatert. Bedriften skal legge til rette for at kompetansen til den enkelte utvikles kontinuerlig, enten naturlig i samhandling med andre ansatte eller gjennom andre kompetansemiljø (kurs, skole). Aktsomhet og holdninger styrkes av at operatører forstår risiko og konsekvenser ved enkelte handlinger.

Det stilles videre krav til at de ansatte holder seg oppdaterte på selskapets beskrevne rutiner og prosedyrer, samt lover og forskrifter som gjelder i eget ansvarsområde. I tillegg skal det gjennomføres kurs knyttet til HMS og produksjonshygiene/smitteforebygging.

Oversikt over kurs (ikke uttømmende):

- Grunnkurs (VK I) eller annen relevant utdanning (ekstern)
- Fiskevelferdskurs (ekstern)
- HMS-kurs (intern/ekstern)
- IK-Akva (intern/ekstern)
- Hygiene og smitteoverføring

For innleide vikarer, håndverkere (elektrikere, VVS) og andre får disse en kort innføring i nødvendig smittehygiene og andre forhold som kan påvirke fiskevelferd og smittehygiene.

Opplæring gjennomføres i henhold til bedriftens kompetanseplan.

Risikokartlegging og handlingsplan/beredskapsplan

Om en negativ hendelse skjer skal det foreligge en plan for tiltak for å redusere konsekvenser av hendelsen. Bedriften skal derfor gjennomføre risikovurdering av alle arbeidsoperasjoner/potensielle hendelser. Dette danner igjen grunnlag for beredskapsplaner. Risikovurderingen består av disse trinnene:

- Identifisering av risiko
- Kartlegge årsak(er) og sannsynlighet for at hendelse skjer
- Identifisere konsekvenser av hendelser og vurdere alvor av konsekvensene

Risikovurderingen skal resultere i tiltak knyttet til forebygging og til å identifisere behov for beredskapsplaner. Matrisen under benyttes til å vurdere sannsynlighet for at risiko inntreffer mot konsekvensen av at den inntreffer. Matrisen benyttes til å prioritere tiltak. Se vedlegg 1 for risikovurderinger.

² Ansvarlig for den daglige driften skal ha akvakulturutdanning tilsvarende videregående kurs II-nivå (VK II), fagbrev i akvakultur eller minst to års praksis som ansvarlig for den daglige driften ved et akvakulturanlegg, og i tillegg inneha nødvendig kunnskap for å hindre, oppdage og begrense rømming av fisk.

SANNSYNLIGHET	Svært sannsynlig 5	Yellow	Red	Red	Red	Red
	Sannsynlig 4	Green	Yellow	Red	Red	Red
	Mindre Sannsynlig 3	Green	Green	Yellow	Red	Red
	Lite Sannsynlig 2	Green	Green	Green	Yellow	Red
	Usannsynlig 1	Green	Green	Green	Green	Yellow
		1 Liten/ Ubetydelig	2 Mindre alvorlig	3 Betydelig	4 Alvorlig	5 Svært alvorlig
		KONSEKVENNS				

Risikovurderingsmatrise.

Forbedringsarbeid

Dersom det oppstår avvik, eller andre uheldige forhold (som kan føre til overtredelse av lover og forskrifter), skal dette rettes så snart som mulig.

Den som oppdaget det uheldige forholdet, sørger for at forholdet registreres i loggboka / driftsjournal. Følgende skal registreres:

- Dato
- Klokkeslett
- Beskrivelse av hendelse
- Hvor hendelsen skjedde
- Hvis mulig beskrivelse av årsak

Vedkommende som melder inn hendelsen signerer. Hendelsen skal videre legges inn i bedriftens avvikssystem. Leder er ansvarlig for at avvik blir lagt inn i system. Leder er ansvarlig for å lukke avvik, kvalitetsleder har ansvar for oppfølging av avvik. Eventuelle endringer i rutiner/prosedyrer som følge av avvik gjennomføres i samråd med ledelse, operatører, fiskehelsepersonell ved avvik knyttet til dyrevelferd, og kvalitetsleder.

Revisjon av IK-system

Virksomheten skal foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt. Daglig leder, sammen med kvalitetsleder og ansatte, gjennomgår hvert år virksomhetens internkontrollarbeid.

Virksomhetens dokumentasjon gjennomgås punkt for punkt. Hensikten er å se om det som er skrevet stemmer overens med virkeligheten. Forhold som må rettes opp, føres opp i virksomhetens handlingsplan.

Årlig revisjon av IK-systemet innebærer at:

- Det må sikres at systemet samsvarer med det gjeldende regelverk til enhver tid
- Det må sikres at styringssystemet blir fulgt i praksis
- Det må vurdere om systemet er egnet til å nå bedriftens mål

Systemet må korrigeres når dette er formålstjenlig. Dersom ledelsen ser at systemet går på tvers av regelverket eller det ikke fungerer som planlagt, må det gjennomføres endringer.

Ved endring av skriftlige rutiner/prosedyrer er det viktig at nye dokumenter merkes med dato (gyldig fra) og versjonsnummer.

Dokumenter

Alle dokumenter samles og lagres. Dette inkluderer blant annet kompetansedokumenter, registrerte avvik, risikovurderinger, beredskapsplaner, varslingsmatriser, avtaler med eksterne leverandører og andre relevant dokumenter. Beredskapsplaner og varslingsmatriser lagres lett tilgjengelig for produksjonsledelse og operatører.

Oversikt dokumenter:

- Kompetansebevis (elektronisk)
- Avvik (registrering på papir eller elektronisk, lagres elektronisk)
- Instruksjer, rutiner og prosedyrer (perm, tavle og elektronisk)
- Risikovurderinger (perm og elektronisk)
- Varslingsmatrise (tavle, perm og elektronisk)
- Beredskapsplaner (perm og elektronisk)
- Dokumentasjon dyrevelferd (perm og elektronisk)
- Dokumentasjon anleggsparemetere (perm og elektronisk)
- Avtaler (elektronisk)